

DÜSTÛRNÂME-İ ENVERÎ

(19-22. Kitaplar)

[OSMANLI TARİHİ]

(1299-1465)

- Giriş, Özet ve Değerlendirme, Metin, Dizin, Tıpkıbasım -

Hazırlayan

Prof. Dr. Necdet ÖZTÜRK

İSTANBUL-2012

*Merhum Hocam,
Prof. Dr. Fikret IŞILTAN'ın
aziz hatırasına ...*

İÇİNDEKİLER

Önsöz	VII
Kaynaklar	IX
Kısaltmalar	XV
GİRİŞ	XVII
I. OSMANLI TARİHÇİLİĞİ (Kuruluştan 1481'e kadar)	
1. Kuruluştan II. Murad devrine kadar	XVII
2. II. Murad Devri	XX
3. Fatih Devri	XXII
II. ENVERÎ	XXIX
1. Hayatı	XXIX
2. Eserleri	XXIX
2.1. T e f e r r ü c n â m e	XXIX
2.2. D ü s t û r n â m e	XXX
2.2.1. Konusu ve yazılış nedeni	XXX
2.2.2. Nüshaları	XXXIII
2.2.3. Kaynakları	XXXIV
2.2.4. Üzerinde yapılan çalışmalar	XXXV
3. Tarihçiliği	XXXVI
III. D ü s t û r n â m e /19-22. Kitaplar (Osmanlı Tarihi)	
– Özet ve Değerlendirme –	XXXIX
METİN	1
Dizin	67
Tıpkıbasım (İzmir nüshası)	83

ÖNSÖZ

Gerçek adını dahi bilmediğimiz Enverî, Fatih Sultan Mehmed adına bugün ortada olmayan *Teferrücnâme*'sini ve Veziriazam Mahmud Paşa'ya sunmak üzere *Düstûrnâme*'sini yazdı. Hayatına dair bilinenler *Düstûrnâme*'sinde kendisi hakkında verdiği bilgilerle sınırlıdır.

Mesnevî tarzında yazılan *Düstûrnâme* 3.730 beyitten ibarettir. *Düstûrnâme*'nin 19, 20, 21 ve 22. kitapları "Osmanlı Tarihi"ne ayrılmış olup, bu bölüm, 842 beyittir.

Bu çalışmada, başlangıçtan Fatih devri sonuna kadar Osmanlı tarihçiliğindeki gelişmelere kısaca değinildikten sonra Enverî'nin hayatı, eserleri, tarihçiliği, *Düstûrnâme*'nin konusu, niçin yazıldığı, nüshaları ve kaynakları üzerinde duruldu. Daha sonra eserdeki Osmanlı Tarihi bölümünün özet ve değerlendirmesi verildi. Bu özet kısım, şiir hâlindeki metnin düz yazıya aktarılmış şekli olarak da görülebilir.

Osmanlıların soy kütüğü tablolarından sonra *Düstûrnâme*'deki Osmanlı tarihinin, İzmir ve Paris nüshalarına dayanılarak oluşturulan metni verildi. Nüsha karşılaştırmasında imladan ileri gelen kimi farklar göz ardı edildi. Birinci baskıya nazaran bu baskının metninde, 15. yüzyıl imlasından uzaklaşarak günümüz imlasına yakın bir yol izlendi. Mesela itmek/etmek; tağ/dağ, Anadolu/Anadolu gibi.

Birinci baskıdaki yazım ve okuma hataları Metinden sonra gelen Düzeltmeler listesinde belirtildi. Bu listede, eğik çizgiden / öncekiler birinci baskıdaki hataları, sonrakiler ise ikinci baskıdaki düzeltilmiş şekilleri ile buldukları sayfa (s) veya beyit (b) numaralarını göstermektedir.

Yer ve kişi adlarının yanı sıra terim, deyim ve bazı arkaik Türkçe kelimelerin dizine alınmasına özen gösterildi. Dizinden sonra İzmir nüshasının tipkibasımı verildi.

Osmanlı tarihinin ilk devirleri üzerinde çalışan günümüz tarihçilerinin ana kaynaklarından birini *Düstûrnâme*'deki "Osmanlı Tarihi" bölümü oluşturmaktadır. Bu bölümde, ilk iki yüzyılın diğer Osmanlı tarihlerinde bulunmayan, özellikle kuruluşun ilk zamanlarında

meydana gelen kimi olayların açıklanmasına ışık tutan orijinal bilgiler yer almaktadır.

Düstûrnâme-i Enverî'nin 2. baskısını titiz bir şekilde gerçekleştiren Çamlıca Basım Yayın'ın yöneticilerine ve emeği geçen çalışanlarına teşekkür ederim.

Acıbadem /İstanbul, Mayıs 2012

Prof. Dr. Necdet ÖZTÜRK